

Opiata prenumeracyjna na Kronikę Wiadomości Krajowych i Zagranicznych, wynosi: a) w Warszawie rocznie: rs. 7. kop. 20 (złp. 48); b) kwartalnie rs. 1 kopiejek 80 (złp. 12); miesięcznie kop. 60 (złp. 4.)

KRONIKA

Na prowincji w Królestwie z pocztą rocznie rs. 12 (złp. 80); kwartalnie rs. 3 (złp. 20). W Warszawie zaś sama opłata co na prowincji w Królestwie, z dodaniem rs. 4 rocznie lub 1 kwartalnie za koperty.

WIADOMOŚCI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH.

Jutro Ś. Zuzanny i Dygny PP.

Wschód słońca o g. 4 m. 37. — Zach. o g. 7 m. 32.

Biurow Redakcji przy ulicy Krakowskie-Przedmieście w domu Nro 391. naprzeciw Saskiego placu.

Dziś rano stopni ciepła 14. wczoraj w poł. ciep. 21. Wysokość wody na Wiśle stóp 4 cali 3.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

W dniu onegdajszym, jako w najradośniejszą rocznicę urodzin NAJJAŚNIEJSZEJ CESARZOWEJ MARJI ALEXANDROWNY, odprawione były w godzinach rannych, w świątyniach tutejszych różnych wyznań, solenne nabożeństwa. O godzinie 10 i pół rano, zebrał się na pokojach pałacu Brühlowskiego urzędnicy władz wszelkich tak wojskowych jako i cywilnych, dla złożenia powinszowań JW. generał-adjutantowi Paniutin, Zarządzającemu częścią cywilną w Królestwie. Następnie JW. generał-adjutant Paniutin, wraz z tymiż udał się do kościoła katedralnego św. Trójcy, na nabożeństwo zakończone „Te Deum,” podczas którego działa cyta-delli Alexandrowskiej dały 101 wystrzałów. — Wieczorem dano widowisko bezpłatne w Teatrze wielkim, a miasto całe było rzęsiście oświetlone. (Gazeta Rządowa).

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

ALEXANDRA II.

CESARZA WSZECH ROSSJI, KRÓLA POLSKIEGO,

& & &

Rada administracyjna Królestwa.

Zważywszy:

że wydanem z mocy NAJWYŻSZEGO upoważnienia postanowieniem Rady administracyjnej z d. 26go lutego (10 marca) 1857 r. przepisane zostały środki kwarantannowe zapobiegające mające wprowadzaniu do kraju zarazy bydłowej xięgosuszem zwanem; artykułem zaś 27 tegoż postanowienia, Kommissja rządowa spraw wewnętrznych i duchownych upoważniona jest do wydania w jego rozwinięciu szczegółowych instrukcji i urzędzeń.

Że wykroczenia przeciw takowym przepisom będąc równie szkodliwymi dla inwentarzy krajowych, jak wykroczenia przeciw przepisom mającym na celu zapobieżenie szerzeniu się pomoru bydła, są jednej natury, a tém samem jednokowym karom ulegać powinny;

Rada administracyjna Królestwa, na przedstawienie Kommissji rządowych: spraw wewnętrz-

nych i duchownych, oraz sprawiedliwości, postanowiła i stanowi:

Artykuł 1. Winni wykroczenia przeciw środkom kwarantannowym, przepisany postanowieniem Rady administracyjnej z d. 26go lutego (10 marca) 1857 r. oraz rozporządzeniami Kommissji Rz. S. W. i D. w rozwinięciu tegoż postanowienia wydanymi — ulegać będą karom oznaczonym w kodeksie kar głow. i popr. w oddziale: o naruszeniu przepisów mających na celu zapobieżenie pomorowi bydła, a mianowicie w art. 547 i 549.

W szczególności zaś za wykroczenie większej wagi, jako to:

Za wprowadzenie bydła stepowego przez inny jaki bądź punkt a nie przez ustanowione do tego kwarantany wbrew art. 1 przytoczonego postanowienia o środkach kwarantannowych;

Za wprowadzenie w obręb Królestwa, wbrew art. 3 tegoż postanowienia, jakiejbydy rasy bydła rogatego z przyległego Królestwu powiatu, w którym xięgosusz grassuje;

Za wprowadzenie w obręb Królestwa bydła swojskiego z innych powiatów gubernji ościenych, w czasie grassowania w tychże gubernjach xięgosuszu przez inny jaki punkt a nie przez kwarantannę, a to wbrew art. 4 rzonego postanowienia;

Za obejście w jaki bądź sposób przepisu co do przeciągu czasu, przez który bydło podlegające kwarantannie winno w niej przebywać, stosownie do art. 1 i 4go postanowienia o środkach kwarantannowych.

Za stawienie oporu lub czynienie utrudnień w zastosowaniu do tegoż bydła, należnych środków policyjno-weterynaryjnych na przypadek okazania się xięgosuszu przepisanych, również za ich niezachowanie, tak podczas pozostawiania bydła w kwarantannie, jako też podczas dalszego transportowania go w kraju;

— winni ulegać będą karze oznaczonej w art. 549 kod. k. g. i p. jak za wykroczenia wymienione w tymże artykule.

Za wykroczenia nie tyle ważne, jako to:

Za niepoddanie bydła rogatego, które odbyło

tylko dwudniową kwarantannę rewizjom weterynaryjnym w miejscach do tego rozporządzeniami Kommissji Rz. S. W. i D. wskazanych; również, za prowadzenia go nie po trakcie wołowym lub nie kolejną żelazną; sprzedanie takiegoż bydła w drodze lub pozostawienie na opas, albo w innym celu; wbrew zastrzeżeniom zamieszczonym w art. 13 wzmiankowanego na wstępie postanowienia;

Za wprowadzenie bydła, które odbyło dwudniową kwarantannę do takich miejsc, które nie są wymienione w art. 12 Postanowienia z d. 26 lutego (10 marca) 1857 r. lub też później zaliczone nie zostały do rzędu takichże miejsc szczegółowemi decyzjami Kom. Rz. S. W. i D.

Za wyprowadzenie takiegoż bydła, wbrew zastrzeżeniu w art. 13 tylokrotnie powołanego postanowienia, z miejsca, dokąd wolno je wprowadzać i do którego zadeklarowane było; oraz, za niezachowanie przepisanych środków ostrożności pod względem zapobieżenia styczności z bydlęciem miejscowem;

Za niedostarczenie przez właścicieli bydła karmu podczas pozostawiania tegoż w kwarantannach, niedodanie posługi do jego pojenia, jako też za niedostarczenie środków do odbycia należnego oczyszczenia; również za spędzenie zbyt czyste bydła w drodze; nie karmienie lub niepojenie go wbrew art. 15 przytoczonego postanowienia;

Za nie poddanie bydła nie stepowego wprowadzanego w jedną z bydlęciem stepowym trzodzie, tymże środkiem ostrożności, jakie są przepisane dla bydła stepowego, a co jest polecane art. 5 postanowienia rady administracyjnej z d. 26 lutego (10 marca) 1857 r.

Za prowadzenie bydła na opasy po jarmarkach jesiennych, i po odbyciu skróconej obserwacji kwarantannowej, bez konwoju dodanego z urzędu weterynarza; również, za niezachowanie przy tém przepisanych, w myśl decyzji Rady administracyjnej z d. 23 sierpnia (4 września) 1857 r. środków ostrożności;

Za niestosowanie się do rozporządzeń pod względem utrzymywania ogólnej kontroli bydła rogatego, ustanowionej w celu przekonania się

SODALIS MARIANUS.

POWIEŚĆ HISTORYCZNA

ZE STARYCH XIĄG I PAPIERÓW SPISANA,

przez

Zygmunta Kaczkowskiego.

(Ciąg dalszy).

(Patrz Nr. Kroniki 207.)

— Takem się spodziewała, — odpowiedziała hetmanówna, patrząc wdzięcznymi oczyma na zarumienionego młodzieńca, — bo to samo ze siebie wynika. Cóż nam dziś więcej potrzebne, jak miłość u braci? I czyż to nie czas już na nią po tylu lecjach nienawiści i złości? Cóż nam po owych lśniących splendorach, po nieprzebranych dostatkach, po wyniosłem znaczeniu, kiedy to wszystko tak zimne, tak sztywne i oczewiście tylko li tylko wymuszone? Gdziekolwiek się obrócimy, towarzyszy nam podziw, pokłony i wszelkie oznaki uszanowania, — ale nigdzie życzliwe westchnienie, nigdzie uśmiech serdeczny. Jesteśmy jak cudzoziemcy między swoimi, jak

gdyby goście w swym własnym kraju. Nie znajdując miłości u braci, zwracamy się z nabożeństwem do Boga, sypimy złoto, aby zakupić to, czego nie umiemy zarobić, — i zakupimy wiele, może i wszystko, — oprócz serc ludzkich, których nie dostać za złoto. O! i dzisiejszy stan naszych rzeczy. Nie zmienił się od lat niepamiętnych dotychczas. Dziś możeby się mógł zmienić cokolwiek, — Rybiński i Ledóchowski, kierując nawet sprawy publicznej ku jęj zbawieniu, pomimowoli i nad tem pracują, — ale podobno daremna to praca!

— Czemuż to pani? — zapytał Jerzy, do głębi serca wzruszony, — wszakżeż to tylko zależy od pana hetmana?

Zosia milczała patrząc smutno ku ziemi. Jerzy ponowił pytanie mówiąc:

— Niech mnie pani oświeci w swęj łasce. Ja jestem bardzo daleki od tego, ażebym myślał, iż człowiek młody i zaledwie w świat wstępujący, potrafię przeważny wpływ wywrzeć na męża, osiwiatego w pracy około najważniejszych spraw narodowych; aleć to czasem śpiew drobniutkięj ptaszyny daleko głębiej nas wzruszy, niż najhuczniejsza kapela.

To rzekłszy, czekał z wrzącą niecierpliwością jęj odpowiedzi, w której się spodziewał bardzo ważnych objaśnień co do charakteru hetmana.

A Zosia na to:

— Pan lubi ptaszki?

Jerzy zbladł trochę. A ona dalej wesoło:

— Ja bardzo lubię ptaszki, ale tylko śpiewające i tylko na wolnem powietrzu. Kiedy pan Jerzy przyjedzie do Brzeżan, obaczy pan u mnie całą izdebkę ptaszków, które każę łowić w jesieni, żywią przez zimę, a na wiosnę wypuszczam. I bardzo to są wdzięczne stworzenia. Przez całe lato mieszkają wszystkie w ogrodzie i za zimowłę odwdzięczają mi się śpiewaniem, a kiedy zima się zbliża, same przylatują do swojej izdebki. Jednakże najmilszym ze wszystkich jest mi jeden słowik, który przez całą wiosnę i lato mieszka w krzaczkach pod moimi oknami, a na zimę przelatuje do moich komnat. Z tym słowiczkiem już trzy lata się znamy i bardzo się z sobą kochamy. Rozmawiamy po kilka razy na dzień i ja go całkiem rozumiem; lubię zaś jego rozmowę tem więcej, ile że on mnie słucha bardzo cierpliwie i nigdy mi nie zadaje

Korrespondencja Kroniki.

Medjolan dnia 1go sierpnia 1858 r.

czy nie ma bydła wprowadzonego wbrew przepisom kwarantannowym lub z miejsc grassowania zarazy;

Za wprowadzenie w obręb Królestwa innych zwierząt domowych, produktów zwierzęcych i przedmiotów mogących zarazę rozszerzyć, a to wbrew szczegółowemu przepisom zamieszczonym w art. 16 postanowienia z d. 26 lutego (10 marca) 1857 roku;

Za przybycie z powiatów przyległych Królestwu, a dotkniętych xięgosuszem, takich osób, którym to wzbronione zostało art. 17ym tegoż postanowienia, jakimi mianowicie są: pastuchy, rzeźnicy, garbarze, handlarze skór i bydła, pachciarze, oprawcy i konowałowie;

Nakoniec, za wykroczenia przeciw wszelkim innym rozporządzeniom w tymże duchu przez Komisję Rz. S. W. i D. wydanym i publicznie ogłoszonym;

— winni ulegać będą karze oznaczonej w art. 547 kodexu kar głów. i popr.

Art. 2. Wymierzenie kar w myśl powyższego artykułu nie uwalnia od uiszczenia kar kontrawencyjnych, oznaczonych w art. 25 i 26 postanowienia Rady administracyjnej z d. 26 lutego (10 marca) 1857 r.

Art. 3. Urzędnicy weterynaryjni, administracyjno-lekarscy i policyjni, do którychby należało dopilnowanie i wykonanie środków ostrożności przepisami kwarantannowymi wskazanymi, za uchybienie swoje w tej mierze, pociągani być mają do odpowiedzialności na zasadzie ogólnych przepisów działu 5go kodexu kar głów. i popr. o wykroczeniach w rządowej i innej publicznej służbie.

Art. 4. Wykonanie niniejszego postanowienia które przez pisma publiczne ma być ogłoszone i w Dzienniku praw zamieszczone, poleca się Komisjom rządowym spraw wewn. i duchow. oraz sprawiedliwości.

Działo się w Warszawie, dnia 13 (25) maja 1858 roku.

Namiestnik, Jenerał-adjutant, (podpisano) *Xiąże Gorczakow.*

Dyrektor główny, prezydujący w Kom. Rz. S. W. i D. tajny radca, (podp.) *Muchanow.*

Sekretarz stanu, rzeczywisty radca stanu, (podp.) *J. Karnicki.*

Komitet wystawy rolniczej w Łowiczu. — Z powodu zbliżającego się już terminu otwarcia wystawy rolniczej w Łowiczu, w drugiej połowie przyszłego miesiąca września, ma honor przypomnieć interessowanym, aby kwalifikujące się na wystawę przedmioty, wcześniej przygotować zechcieli. Stosowny lokal na wystawę płodów, narzędzi i machin rolniczych, jak niemniej na bezpłatne w dni wystawy pomieszczenie doprowadzonego inwentarza, już w Łowiczu obmyślony został. Program, szczegółowe dla wystawców obejmujące wskazówki, niebawem ogłoszony zostanie.

II. Poczciwym Ambrozjanom sława Wenecji spać nie daje. Dopiero co powróciwszy umyślnym pociągiem z miasta pokrewaego i z nad lagun, gdzie pysnie obchodzono wspaniałą festę Odkupiciela, zebrali się dzisiaj w liczbie czterdziestu tysięcy z okładem w olbrzymim kotle amfiteatralnym tutejszej areny na Naumachje i pyrotechniczne widowisko. Dziwna to zabawa! Lud włoski i dzisiaj jeszcze godzinami całemi aż do późnej nocy o chlebie zapomina, byleby oko jego pasły *circenses*. Amfiteatr zamieniony w jezioro, na nim dwa wielkie okręty w ciągłym ruchu, z których dolatują do tłumy uważnego melodje ulubione Rataplanu z Oblężenia Leydy maestra Petrelli i glosy ośmdziesięciu chórzystów różnobarwnie przybranych, śmiechy homeryczne tej ciżby nieogarnionej okiem, która nietylko ławy kamienne i wieżyczki zalega, ale i dachy pobliskich domów zapelnia ani leni się cęgly powymować i z każdej luki choćby najciaśniejszej skorzystać, byle tylko nie stracić widoku Regaty. Te na wyścig biegające łodzie majtków z Ticino, z Como, z Tremezzo malowniczo postrojonych, współbiegające te łodki inne krzepkiem kierowane ramieniem amazon morskich, które upojone zwycięstwem z radości wykrzykują i deptają łódź swą wywrotną — znowu te igry inne rozmaite, pływania do mety, za kaczkami wolno puszczonemi wśród huku rakiet, bandy muzykalne wygrywające wesoło na promie gorejącym tysiącami lamp przy ciemności nocnej, którą wnet w dzień biały zamieniają ognie greckie dające początek pyrotechnicznym popisom Bayardeggo i Bravego, którzy pragną skarbić łaskę Medjolańczyków i udowodnić że odziedziczyli biegłość w sztuce swego mistrza *Cogliutego* tak marną śmiercią utraconego zeszlęj zimy, — to wszystko dziwnie jakoś zadawalnia lud rochochoony, który dopiero po skończonych igryszkach przypomina sobie o innem pragnieniu, o potrzebach ciała i wybiegłszy z areny w haracz bierze zbiory ogromne przekupniów czekających nań z soczystymi kawonami, melonami, winogronem i brzoskwinia. Jak niedawno w tejże arenie lubował sobie w widoku konnych wyścigów, tak dzisiaj kładzie się do snu z przekonaniem miłym, że i nad Oloną cokolwiek użył Wenecji, której z czasem będzie miał i inne „cokolwiek.“ Już bowiem Cesarz Austrii upoważnił brata swego Arcyksięcia Ferdynanda-Maxymiliana Namiestnika jeneralnego ziem Lombardzko-Weneckich, do przedsiębrania dzieła, które jeżeli projekt o którym slysze przyjdzie do skutku, niezmiernie upiększy *l'opulenta Milano*. Słynie Duomo Medjolański marmurowy kolos, co jednak dla misternej struktury zda się raczej być pieścielkiem, pudełeczkiem z cukru kandysowego, jak go nazwał J. I. Kraszewski w przeszłym miesiącu tu bawiący dni kilka. Cesarz podczas ostatniego tu pobytu wyraził życzenie, żeby można przed frontonem Domu plac wystawić na

wzór piazza S. Marco w Wenecji. Myśl tę podjęto; na około placu nowego mają powstawać domy, wszystkie budowane w stylu gotyckim i z kolumnami na podobieństwo metropolitany; na pokrycie kosztów milionowych dano już konsens na utworzenie loterji. I w innych częściach miasta widoczne to dążenie upiększania. Już od świętego Michala ustąpią kamienice dotąd ścieśniające miejsce przed wielkim teatrem *della Scala*, które zamieni się w piękną piazzę. Prace około Nowego Giardino publico razno ostepują na uciechę mieszkańców, którzy wiele rozkoszuja w swoich publicznych ogrodach. Tu codziennie przechadzają się koło nich, krążą po bastjonach eleganckie ekwipaże pięknego świata „corso“ jadącego, tu gra wojskowa muzyka austriacka, tak słynąca i od Włochów muzykalnych tak lubiona, że nie wahają się twierdzić, iż Verdeggo motywy dopiero przez nią odegrane właściwie nabierają wykwintności; tu hasa mnóstwo dzieci z dozorczykami i bez dozoru, bawiąc się w piłki i koziołki, widok, który i Kraszewskiego uwagę zwrócił i ucieszył. W nowym ogrodzie umieści się na rok przysły owa kolossalna statua Napoleona I. z brązu i *jednego* kawału, do której snąc Canowie Apollo Belwederski w postaci i wejrzeniu za wzór służył i której kopję niedawno duca Melzi szambelan arcyxiażęcia zawiózł do Paryża Napoleonowi w upominku — złe pono przyjęty z powodów różnie tłumaczonych. Jest on siostrzeńcem owego xięcia Melzi, który jako prezydent rzeczypospolitej Cyzalpińskiej do Paryża pojechał, i wszelkimi tam starań dokładał, by najlepsze odczynnie wyrobić od ówczesnych Rzeczypospolitej francuzkiej przywódców konstytucje. Teraz więc panu Lombardzkiemu miał jenerał ze świty Cesarza powiedzieć: „Monsieur le duc, votre oncle etait mieux placé que vous.“

Arcyxiażę Maxymiljan którego wszyscy z czcią co dzień wzrastająca otaczają i którego działalność namiestnicza ku dobru kraju zwrócona, ze strony wszystkich znajduje uznanie i miłość mu powszechną zyskuje, w tych dniach jest oczekiwany z powrotem w Wenecji, zamieszka na letnią rezydencję Monze. Poprzedził jego przybycie łaski nowe, które jako zapowiedź większych, nie omieszkają przychylnie mu zgotować przyjęcie ze strony Medjolańczyków. Regulacja za pomocą osobnej komisji *ad hoc* podatku gruntowego w porównaniu z podatkiem płacnym od słowiańskich i niemieckich prowincji, zniesienie prerogaty fiskusa dotąd będącego, powodem sporów nieskończonych między interessem państwa i prywatnych, wezwanie akademji sztuk pięknych jako sekcji do instytutu sztuk i umiejętności, zrzadzające uwolnienie mistrza i ucznia z krępujących dotąd więzów i szczepliace zaród do przyszłego świetnego zakwitnięcia sztuk we Włoszech, obdarzanie pensją kilka tysięcy wynoszącej liczby lekarzy wiejskich, którzy dotąd z poświęceń swoich żadnych materjalnych nie odnosili korzyści, odpuszczenie kontyngensu wojska na r. 1858 jeszcze należnego, — rozporządzenia te

tych pytań na które odpowiedzieć nie jestem w stanie...

Takim sensem moralnym zakończywszy swoją bajeczkę, hetmanówna patrzyła na Ożarowskiego z uwagą, niekryjąc wcale serdecznego uśmiechu. Ale Jerzy był jakby pomięszany cokolwiek i cale smutny.

— Przepraszam panią, — powiedział na to z powagą, — żem przez zapomnienie albo żywe zajęcie się sprawą publiczną, zanadto szeroko otworzył me serce. Ale ja się spodziewam, że to najlepiej w ten sposób naprawię, kiedy przyjechawszy do Brzeżan, pójdę na naukę do owego słowiczka.

— A Zosia na to zawsze wesoło:

— Otóż mi pan Jerzy powiedział rzecz, której znowu ja nie rozumiem. Ale niech już tak będzie. Najwyższe narodowe potęgi są dzisiaj w nieporozumieniu: ażaż to dziwna, że się nie rozumieją ze sobą... ptaszęta? Ale powiedzże mi pan Jerzy, wszakże pan byłeś na wychowaniu u Jezuitów?

— Byłem, pani.

— I byłeś także na dworze króla Ludwika?

— I tam byłem czas jakiś.

— Ani jednego, ani drugiego, nie po panu nie widać.

Jerzy popatrzył na nią niby spokojnie, ale

zaledwie mógł utaić wzdrygnięcie. Milczał, ale go piekło coś koło serca. A figlarna dziewczyna jeszcze tem jawniej się śmiała i wstrzymawszy go chwilę na tych tam mękach, spytała znowu:

— I tego pan nie rozumiesz?

— Am jednego słowa.

— No, to żebyś pan o tem przez całą podróż nie myślał, to panu powiem, że tak u Jezuitów, jak i na dworze króla Ludwika, ucza przed wszystkim serca zamykać... A pan się tego nie mógł domyślić! Ach! jakież to z pana jeszcze dzieciątko!

Koci, koci w łapki,
Pojedziem do babki....

I nucąc dalej tę piosenkę dziecięcą, a klaszcząc przytem w ręce ze śmiechem, odbiegła w inną stronnę komnaty.

A Sodalis Marianus został pod ścianą jak wryty. Dosyć to sztucznych kobiet napatrzył się we Francji, ale jakoś mu to nie szkodziło. A tutaj nagle zrobiło się z nim coś tak dziwnego, że mu się zdało, jakby mu kuglarz zdjął głowę z karku... i zabrał z sobą. Strach go zdjął wielkooki, jakoż najpierw zrobił krzyż święty na piersiach. Ale i to nie pomogło. Czuł brak głowy na karku a ztąd go coś mimowoli ciągnęło, aby szedł za tym, który

mu tę głowę odebrał. Jakoż patrząc ciągle za hetmanówną, już ruszył z miejsca, aby za nią pociągnąć, — ale na jego szczęście hetmanowa w tej chwili skończyła listy i zaprosiła go z pośpiechem do siebie.

To go ocuciło w ten moment. Wobec sprawy tak ważnej, którą mu hetmanówna jeszcze wyjaśniła o wiele, zapomniał całkiem o tych dziwnych pustotach swawolnej dziewczyny, i pobiegł prędko ku hetmanowej. A hetmanowa dała mu zaraz te listy, z których jeden był do hetmana, drugi do Dorpowskiego, trzeci do jenerała Baudycza; przypomniała mu jeszcze po krótko swoją dawną instrukcję i dodała nakoniec te słowa:

— Jedźże tedy, mój Ożarowski, jak tylko możesz najprędzej, bo tu i jedna godzina może zrobić różnicę. Kieruj tam zaś temi sprawami, jak będziesz umiał najlepiej. Ja mam nadzieję, że czego my dokazaliśmy ledwie w połowie, to ty szczęśliwie i bez trudności dokończysz, choćby tylko dlatego, że mój mąż ślepo wierzy w francuzów. Gdybyś zaś i niczego nie potrafił dokazać na nim, to i tak jeszcze nie mała mi wyrządzisz przysługę przez to, bo mój mąż będzie miał choć jednego wiernego przyjaciela przy sobie.

(Dalszy ciąg nastąpi).

wszystkie kraj z wdzięcznością przyjął i poznaje zbawienne z nich skutki. Zwłaszcza ostatni punkt zawiera dyspozycję nader pożądaną a może koniecznością stosunków wywołaną. Zobowiązanych do służby ośmioletniej jest pięć klas, z których dawniej tylko pierwsze brano; od roku do roku rosta potrzeba rekrutów tak że nareszcie i piąta klasa obejmująca starszych i żonatych ledwo wystarczała. Branii więc tych ostatnich zapobiega darowizna reskryptem monarszym z d. 16 lipca udzielona.

Serdeczny nasz autor „Dwóch światów,” który z taką pełną wyborych szkiców i plonem bogatym przed miesiącem do nas z Wenecji zawitał, spieszył po krótkim tu pobycie, co niezmiernemu badaczowi nie przeszkadzało i tu zagartywać kłosa pożywne, które niezadługo bogate obiecują krajowi żniwo, uzbierane z gotującego się nowego dzieła Podróży do Włoch, do Michała Wiszniewskiego zamieszkałego w willi pod Genuą i najbogatszą zwłaszcza w rzeczy rzadkie włoskie od lat skrzętnie uzbieraną posiadającego bibliotekę. Jak wszędzie, był i we Florencji, szczerze podejmowany od znakomitego malarza Emila Boratyńskiego, właściciela pięknego Castel Poggio, którego ozdobą jest obfita artysty galerja obrazów składająca się z prac jego własnych. Kraszewski malowany olejniami przez Boratyńskiego, puścił się dalej na Assiz kn Rzymowi, gdzie już przed połową przeszłego miesiąca był stanął szczęśliwie, choć nieco znękany upałem i uciążliwą podróżą. Nie ma tak obojętnego człowieka, któryby nie uczył w piersi po biciu serca że na Rzymie Cesarów i męczenników pogląda, jakże dopiero sądzić uniesienie Kraszewskiego, autora Złotej Legendy, tłumacza Danta! Dziwnego instynktu dowodzą do sytu mnogie przygody wśród jego podróży zdarzone, jak np. tu wszedłszy do nieznanego mu całkiem wielkiej Ambrozjany odrazu, towarzystwo wyprzedzając, i po wielką ciężką sięgnął—może jedyną w olbrzymim zbiorze, a ciekawie ją roztworzywszy poznaje dobrego znajomego—Kromera. Tak znowu i w Rzymie szczęśliwym trafem nie wiedząc od razu o tem, zajął mieszkanie na Via Sistina, ozdobione prześlicznymi al fresco malowaniami Corneliusa i Overbecka, któremi potrójny artysta nacieszyć się nie może, a domem tym jest pałac Alexandra Sobieskiego.

Opera tu obecnie się daje tylko w teatrze klasy czwartej S. Radegondy; w tym miesiącu Carcano się otworzy melodjom Rossiniowskiego Mojżesza z tenorem Carrion. Dopiero 5 września teatro della Scala zgasi pragnienie tęskniących za nim Medjolańczyków. Wtedy—11 września i całe miasto się wysypie na równinę Senago, o 5 mil stąd oddaloną, gdzie panowie lombardzcy, pogardzający amfiteatrem, wyprawiają eleganckie wyścigi konne. Od kilku lat były one zakazane, z obawy wybryków 150cioletniej tłuszczy, na to ulubione widowisko zbierającej się; dozwolono je znowu odbywać w tym roku. Potem zaraz, t. j. 15 września, rozpoczyna się wystawa obrazów, do której akademja sztuk pięknych w *Gazeta di Milano* z dnia 3 lipca zapraszała krajowych i zagranicznych artystów. Dotąd na niej polscy artyści bywali mniej więcej prawie zawsze reprezentowani.

Szczupłą jest tu kolonja polska. Nie zbywa na przejeżdżających rodakach, jak niedawno p. Emil Torosiewicz, z młodą żoną, właścicielką tłumacza na Podolu Galicyjskim, którzy w przejeździe do Szwajcarii, czas tu niejaki bawili. Zresztą, po większej części przebywają tutaj artyści kształcący się w śpiewie, jak warszawianki, panny Płodowska, Konarska i Helena Zawiszanka. O ostatniej, wykończonj już artystce, która wystąpiwszy tutaj, zamierza wrócić do Warszawy, będą miał sposobność niedługo więcej donieść. Prima-donna Leśniewska, po trzeci raz zaangażowana do Genui, ustawicznie odnosi w Piemencie tryumfy. Jest to uczennica tutejszego profesora konserwatorjum Sangiovanni.

Ruch literacki wzmaga się tu codziennie. Oprócz dzieł, nie rzadko tu się zjawiających, liczba czasopismów jest już dostatecznym tego dowodem. W samym Medyolanie wychodzi ich czterdzieści kilka; z nich, miesięczniki *Annali universali* zagranicznej używają sławy.

Paroływ *Fulton* przybył z New York i przywiózł 356.868 dollarów, tudzież wiadomości po dzień 25 lipca. W Washington mówiono głośno o bliższym nabyciu Kuby przez Stany Zjednoczone. Poruszenia wyborcze rozpoczynają się. W New York pokup pieniędzy był mało ożywiony.

London 5 Sierpnia. *Gazeta Kolońska* otrzymała depeszę telegraficzną donoszącą, że okręt *Agamemnon* przybył do Queenstown, a amerykańska fregata *Niagara* do Trinity Bay. Jeżeli to prawda, w takim razie związek telegraficzny podmorski między Europą i Ameryką został już szczęśliwie zaprowadzony.

Triest 5 Sierpnia. Według nadeszłych tu wiadomości z Raguzy, czarnogórcy napadli mieszkańców Koluszyna, ale zostali odpartymi.

Poczta z Lewantu przybyła tu z wiadomościami z Konstantynopola 28 b. m. *Journal de Constantinople* potwierdza spodziewane przybycie lorda Stratford de Redcliffe. W Kanei znowu jeden turek został zamordowany przez greków.

Według wiadomości z Teheranu, xiążę następcą tronu perskiego umarł. Posel turecki zerwał stosunki dyplomatyczne z rządem perskim, ale za pośrednictwem posła angielskiego, stosunki te zostały przywrócone.

Paryż 5 Sierpnia. Wiadomości nadeszłe z Cherbourga donoszą, że Cesarz przybył tam wczoraj o godzinie 8ej po południu. Na mowę powitalną Cesarz odpowiedział, że szczęśliwym się czuje mając w pokoju poświęcić port, którego budowa w czasie wojny rozpoczęta została. Flota angielska przybyła dziś z rana do Cherbourga i dziś monarchowie dwóch mocarstw sprzymierzonych zobaczą się z sobą. Jéj Kr. Mość Królowa Wiktorja w południe wysiadła na ląd i przyjęła śniadanie w pałacu prefektury marynarki.

Turyń 4 Sierpnia. Według tutejszych dzienników, xiążę Carignan ma wkrótce przedsięwziąć długą podróż za granicę.

Marsylja 4 Sierpnia. Paroływ z Konstantynopola przybył do naszego portu. *Presse d'Orient* mówi, że otrzymano niepomyślne wiadomości z Bośni. Obawiano się tam powszechnego powstania przeciw chrześcijanom. *Journal de Constantinople* donosi, że dwa bataljony posiłków zostały wyprawione do tej prowincji. Jeden bataljon posłano także do Dzeddah drogą przez Suez; dwa bataljony wojska egipskiego przyłączają się tam do niego.

Najściślejsze środki sanitarne zostały przedsięwzięte względem wszelkich produktów i wszystkich co przybywa z Tripoli i Egiptu. Wszystkie okręta mają się zatrzymywać w Dardanellach i ulegać tam rewizji lekarskiej. Twierdze otrzymały rozkaz strzelania do statków, któreby niechciały poddać się tej formalności.

Wiadomości z Kandji donoszą, że 300 tureków usiłowało zrobić reakcję, ale przybycie naczelnika policji przeszkodziło im.

Pasza z Jeruzalem przybywszy do Gaza, zapobiegł rzezi i rabunkowi w tym mieście.

Tegernsee 3 Sierpnia. Od kilku dni Jego Królewska Mość król Pruski doświadcza ataków pedogry, co lekarze Jego Królewskiej Mości uważają za pomyslną zmianę w przebiegu choroby dostojnego pacjenta. (*Neue Pr. Zt.*)

A M E R Y K A.

Valparaiso 15 Czerwca. Odezwa którą prezydent Monte w d. 1 b. m. zagał posiedzenie Ciała prawodawczego, przedstawia kraj nasz jako spokojny i w ciągłym postępie rozwoju swoich demokratycznych instytucji, i swego pomyslnego stanu. W mowie zagajającej przedstawione zostały następujące propozycje. Ratyfikacja traktatu przyjaźni, handlu i żeglugi z Belgją; zreorganizowanie gwardji narodowej; reforma praw o budowie dróg; środki ułatwienia dostarczenia billonu (zdawkowej monety) dla mennicy. Zbudowanie szpitala wojskowego dla inwalidów, reorganizacja podatków stemplowych, gruntowych i patentowych, przy czem zdaje się być zamierzonym zniesienie monopolu od tytoniów, nakoniec reforma prawa wyborczego. Prócz tego prezydent zaleca ile możności jak najprędsze osiągnięcie rezultatu narad nad traktatami w przedmiocie połączenia Związku południowo amerykańskich państw, nad projektem organizacji konsulatów, nakoniec nad projektem prawa w przedmiocie służby zdrowia i wychowania ludu. Telegraf elektro-magnetyczny przy Tal-la jest w ruchu i prezydent zaleca kongressowi wyznaczenie dodatkowych funduszków dla popro-

wadzenia na wszystkie strony komunikacji telegraficznych.

Rozmaite zapowiedziane przez prezydenta projektu praw, a między innymi względem ewentualnego zniesienia monopolu tytoniów, są już przedłożone kongressowi. (*Pr. St. Anz.*)

A N G L J A.

London 4 Sierpnia. Wczoraj w urzędowym mieszkaniu kanclerza skarbu, odbyło się posiedzenie rady ministrów. Prawie wszyscy członkowie gabinetu byli obecni.

Słychać że gmina żydowska w Londynie zamierza okazać lordowi John Russell wdzięczność swoją za jego gorliwą walkę na korzyść ich emancypacji i ofiarować lady John Russell buduarowy garnitur złożony ze stołu i 4ech krzeseł masiv ze srebra.

Słychać że dwór wróci z Cherbourga do Londynu, ponieważ Jéj Królewska Mość chce w dniu 9 przenocować w pałacu Buckingham, a w dniu 10 z rana udać się w dalszą drogę do Potsdamu. (*Preussischer St. Anzeiger.*)

B E L G J A.

Bruxella 3 Sierpnia. Jeden z najpiękniejszych gmachów w Belgji, słusznie wstawiona giełda w Antwerpji, została przez pożar zniszczoną. Ta starodawna wspaniała budowa, której początek sięga roku 1531 w tej chwili stanowi już tylko stos dymiących się zwalisk. Pożar został dopiero wczoraj wieczorem o godzinie 11 postrzeżony, ujrzano kilka iskier wybuchających z okna drugiego piętra. Natychmiast przybyła pomoc, ale i tak było już zapóźno. W dziesięć minut potem wybuchły płomienie we wszystkich oknach razem, a o północy ze straszny hukiem zapadła się część wspaniałej kopuły. O godzinie 4ej z rana zapadła się i część murów.

Bruxella 4 Sierpnia. Giełda antwerska która wczoraj stała się pastwą płomieni, zbudowaną była w 1531 roku. Na kolumnach galerji tego szlachetnego gmachu widzieć można było róże Antwerpji, korony Hiszpanji i herby Brabancji. W d. 24 lutego 1583 wielki pożar zniszczył po raz pierwszy ten gmach i został on następnie odbudowany. Pierwsza budowa kosztowała 300,000 koron. Budowniczy antwerski Hendrickt zbudował w r. 1566 giełdę londyńską na wzór antwerskiej. Sale giełdy od roku 1664 do 1811 mieściły ufundowaną przez Davida Treines akademję królewską, bractwo św. Łukasza tu także miało swoją rezydencję i sufity kilku sal były malowane przez znakomitszych mistrzów hollenderskich. Dalej sławne towarzystwo indyjskie miało niegdyś siedzibę w tym gmachu. Ogień miał wybuchnąć w jednym sąsiednim śpichrzu i tak gwałtownie się szerzył, że w przeciągu godziny cały gmach stał w płomieniach. Nic nie uratowano, wszelkie akta, wszystkie archiwa spłonęły. Okropny huk sprawił upadek szklanego pokrycia dachu. Strumieniami płynęły stopione żelazo i ołów, wszelka pomoc była niepodobną, chociaż ze wszystkich stron okazywały się najlepsze chęci i jeden piwowar z sąsiedztwa nie żałował piwa i przygotowanych cięczy na zacier, dla polewania płonących już części browaru. (*Neue Pr. Zeit.*)

F R A N C J A.

Paryż 4 Sierpnia. *Moniteur* opisuje wczorajszą podróż Cesarzkiej pary, mianowicie wjazd do Caen, jako prawdziwą owację. Hrabia Walewski pojechał do Cherbourga, ale spodziewany jest z powrotem w sobotę dla przyzdowania na konferencji.

Xiążę Napoleon zajęty bardzo organizacją swego nowego ministerstwa, nie opuści Paryża przez czas nieobecności Cesarza, a ponieważ ojciec jego xiążę Hjeroniim pojechał dla kąpeli morskich do Havru, będzie przeto przyzdydował na posiedzeniach rady ministrów.

Chorągwie dla Xięstw Naddunajskich, zostały już ustanowione. Wołoszczyzna mieć będzie chorągiew czerwono-zółto-błękitną z czarnym krukiem, mającym pierścień w dziobie, co jest herbem dawnego rumuńskiego państwa wołochów. Mołdawja zaś ma chorągiew tylko czerwono-błękitną z czarną głową byka. Herby obu prowincji, mieć będą mitrę xiążęcą u góry, a symbolem ich związku będzie błękitna powiewająca wstęga u chorągwi.

Prawie wszystkie dzienniki ogłaszały i dotąd ogłaszają codziennie szczegóły względem prac konferencji. Jedne z tych sprawozdań zbliżają się do prawdy, drugie oddalają od niej znakomicie i nie umieją oddzielić pszenicy od kłokolu, jak naprzykład jeden dziennik bruxelski mówiąc to cośmy powiedzieli wyżej o chorągwiach Xięstw.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.
Telegramy.

London 5 Sierpnia. (Przed południem)

